

Jakub Walczak

Waloryzacja potencjału turystyczno-kulturowego Śremu i powiatu śremskiego

Turystyka Kulturowa nr 7, 43-53

2011

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Materiały faktograficzne

Jakub Walczak

Waloryzacja¹ potencjału turystyczno-kulturowego Śremu i powiatu śremskiego

1. Ankieta waloryzacyjna

I.A: Zabytki

I.A a) Obiekty sakralne

Inny obiekt sakralny o znacznych walorach architektonicznych (pierwsze trzy) (4)

Kościół NMP Wniebowziętej i św. Mikołaja w Książu Wlkp. (4)

Kościół św. Ducha w Dolsku (drewniany) (4)

Kościół Wniebowzięcia NMP w Mórce (drewniany) (4)

Kościół św. Wojciecha w Dalewie (0)

Kościół Św. Barbary w Jaszkanie (0)

Kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Świętego w Gogolewie (0)

Kościół Św. Jakuba w Żabnie (drewniany, konstrukcja sumikowo-lątkowa) (0)

Mniejszy lub częściowo zachowany historyczny zespół sakralny (pierwsze dwa) (3)

Kościół św. Ignacego Loyoli i zespół poklasztorny klarysek/jezuitów w Śremie (3)

Zespół poklasztorny Franciszkanów w Śremie (3)

I.A. b) Zamki i pałace:

Zamek lub pałac stylizowany D (za pierwsze dwa*) (2)

Pałac Chłapowskich w Jaszkanie z Centrum Hipiki (2)

Pałac w Psarskich (neogotycki) (2)

Pałac Kęszyckich w Błociszewie (0)

Ponadto: pałace w Brodnicy, Grzybnie, Szoldrach, Hłowcu, Przylepkach, zespoły dworskie w Rusocinie, Kadzewie, Manieczkach i Mechlinie (0)

I.A. c) Inne zabytkowe obiekty architektoniczne i techniczne:

Zabytek techniki/obiekt przemysłowy o znaczeniu regionalnym ZD (do trzech**) (3)**

Wieża ciśnień w Śremie - charakterystyczna wizytówka miasta (1909 rok) (3)

I.A d) Obiekty militarne:

Brak obiektów w tej kategorii

I.B. Miejsca historyczne lub znaczące:

I.B. a) Budowle historyczne i monumentalne:

Pomniki lub obiekty małej architektury o znaczeniu lokalnym (do trzech***) (1)**

Śrem, Pomnik Dobosza (1)

Śrem, Pomnik ks. Piotra Wawrzyniaka (1)

Mchy, pomnik abpa Antoniego Baraniaka (1)

Miejsca historyczne o znaczeniu regionalnym (do trzech) (4)

Książ Wlkp. - miejsce bitwy w czasie powstania wielkopolskiego w roku 1848 (4)

¹ Waloryzacja sporządzona na podstawie: Mikos v. Rohrscheidt A., Turystyka Kulturowa. Fenomen, potencjał, perspektywy, Gniezno 2008, s. 413 - 467

Miejsca związane z biografią osób o krajowym znaczeniu niedostępne lub częściowo zachowane

(za pierwsze dwa*) (1)

Manieczki, dwór, miejsce długoletniego zamieszkania i śmierci Józefa Wybickiego (1)

Miejsca związane z biografią osób o regionalnym znaczeniu (pierwsze dwa) (1)

Wyrzeka - dom rodzinny Ks. Piotra Wawrzyniaka, lidera wielkopolskiej spółdzielczości ludowej z okresu zaborów (1)

Mechlin, dwór związany z tragicznymi okolicznościami śmierci hr. Edwarda Raczyńskiego (1)

I.B. b) Cmentarze historyczne

Pojedyncze miejsce pochówku osobistości znanej w skali kraju (do trzech) (2)

Dawny grób Józefa Wybickiego jest jedną z głównych atrakcji wielkopolskiej wsi Brodnica. Grób jest pusty, po tym, jak w 1880 roku prochy Wybickiego przeniesiono do kościoła św. Wojciecha w Poznaniu. (2)

Inny cmentarz zabytkowy z ciekawymi obiektami sztuki sepulkralnej * (do dwóch) ZD (1)**

Cmentarz Staromiejski w Śremie (obelisk wzniesiony w 1897 roku upamiętniający powstańców poległych pod Książem w 1848 roku, kwatery żołnierzy poległych w I wojnie światowej). (1)

Cmentarz w Książu Wlkp. (kopce z mogiłami powstańców 1848, pomnik poległych żołnierzy pruskich) (1)

I.B. c) Budowle współczesne

Brak obiektów w tej kategorii

I.C) Pojedyncze dzieła sztuki:

Pojedyncze obiekty sztuki o znaczeniu regionalnym (do trzech*) (3)

Śrem - Kościół NMP Wnieb. Manierystyczny nagrobek Jerzego Jączyńskiego, zm. w 1597r. (3)

I.D. Muzea i wystawy

Muzea o znaczeniu lokalnym (do trzech*) (2)**

Muzeum Śremskie (2)

Muzeum Śremskie w drugą niedzielę każdego miesiąca oferuje zwiedzanie muzeum z przewodnikiem oraz projekcję filmów historycznych oraz wernisaże. Dodatkowo ogród muzeum spełnia rolę przestrzeni dla czasowych ekspozycji

Zorganizowane w ostatnim roku wystawy czasowe o zasięgu regionalnym (w sumie za pierwsze trzy) (2)

Wystawa czasowa „Dróg Rozstaje” Muzeum Śremskie (2)

Lokalne izby pamięci, ogólnodostępne prywatne kolekcje pamiątek (do trzech **) (1)**

Od roku 2006 zamknięte jest Muzeum Józefa Wybickiego w Manieczkach (0)

Przewodnicy obiektowi stali (2)

Muzeum Śremskie (2)

Mikroeventy dostępne na zamówienie podczas zwiedzania muzeum (za pierwsze2) (po 1pkt)

Muzeum Śremskie - warsztaty tematyczne na zamówienie:

Wiosna z Ebru (1)

Rajd historyczny z zagadkami (1)

Opis zbiorów w językach obcych (1)

Muzeum Śremskie (j. ang.)(1)

Stale godziny otwarcia (1)

Muzeum Śremskie: pon., śr.- pt.: 8.00 - 15.00, wt.: 8.00 - 17.00, niedz. (2. miesiąca): 11.00 - 17.00. (1)

Własny materiał informacyjny wydany nie dawniej niż przed 5 laty (1)

Książka „ Śrem poprzez wieki” Barbara Jahns - koncepcja, Mariusz Dziuba - opracowanie graficzne, Mariusz Kądziera - redakcja i opracowanie tekstu (1)

Własny materiał informacyjny, opracowania mniejsze (broszury, foldery) (1)

Gazeta Śremska, wydawana przez pracowników muzeum (1)

I.E. Eventy Kulturowe:

Regularne eventy kultury wysokiej o znaczeniu regionalnym (do dwóch) (4)

Festiwal Kina Alternatywnego, kwiecień (4)

Warsztaty Gospel Sing to Good, luty (4)

Regularne eventy kultury masowej o znaczeniu regionalnym (do trzech) (4)

Art' Śrem Festiwal „Jesiennie impresje” październik (4)

Ogólnopolski Przegląd Piosenki Religijnej Śremsong, maj (4)

Dni Śremu, czerwiec (4)

I.F. Funkcjonujące zakłady przemysłowe z ofertą turystyczną:

Brak obiektów w tej kategorii

I.G. Kulturowo znacząca oferta przyrodnicza:

Park krajobrazowy na terenie regionu (do trzech) (2)

Park Krajobrazowy imienia Gen. D. Chłapowskiego - częściowo na terytorium gminy Śrem (2)

Rogaliński Park Krajobrazowy- położony częściowo w gminach Śrem i Brodnica (2)

Rezerwaty przyrody na terenie regionu (Poza Parkami Narodowymi i Krajobrazowymi) do trzech (1)

Rezerwat Przyrody „Czmoń” Gmina Śrem (1)

Rezerwat Przyrody „Miranowo” Gmina Dolsk (1)

Zespół Przyrodniczo - Krajobrazowy „Łęgi Mechlińskie” Gmina Śrem (1)

Ogród przy rezydencji, park kultywowany (za pierwsze dwa obiekty dwa) (2)

Brodnica - park o pow. 5,5ha z aleją kasztanowców zwyczajnych i lip drobnolistnych (pomniki przyrody) (2)

Psarskie, gm. Śrem - park przypałacowy (2)

Park miejski duży, kultywowany (pow. od 4ha) z obiektami sztuki (za pierwsze dwa) (2)

Śrem: Park Miejski im. Powstańców Wielkopolskich (2)

Park miejski duży, kultywowany, bez obiektów sztuki* (za pierwsze dwa) (1)

Książ Wlkp., park miejski (1)

Śrem, Park Śremskich Odlewników (1)

I.H. Szlaki Kulturowe:

Przebiegające przez region lub jego miejscowości materialne szlaki kulturowe o znaczeniu krajowym (pierwsze trzy) 6

Wielkopolska Droga Św. Jakuba (szlak pątniczy): Błociszewo, Żabno, Manieczki, Przylepki, Krzyżanowo, Dalewo (6)

Wirtualne trasy tematyczne w miejscowościach regionu (za pierwsze trzy) (1)

Szlak Architektury Drewnianej Śrem-Grzybno (1)

Szlak Architektury Gotyckiej Śrem-Dalewo (1)

Szlakiem Gen. Józefa Wybickiego Śrem-Poznań (1)

Szlak „Kosynierów”(zielony)

Szlak „Łęgi Nadwarciańskie”(czerwony)(0)

Ścieżka dydaktyczna historyczno - przyrodnicza w parku im. Powstańców Wielkopolskich w Śremie (0)

Suma: 98 punktów w kategorii I

Kategoria II: Elementy obsługi turystycznej:

II.A. Informacja turystyczna:

Informacja turystyczna na miejscu regularnie czynna (2)

Śrem - Miejskie Centrum Informacji „Cafe tej”, Plac 20 Października 11 (2)

II.B. Infrastruktura turystyczna:

Hotele 5,4,3,2,1-gwiazdkowe, hostele, schroniska, kwatery zorganizowane - (za pierwsze dwa obiekty każdej kategorii) (2)

Hotel 3 *** :

Śrem, Hotel Metropol (2)

Śrem, Hotel L'Ascada (2)

Hotel 1 *:

Śrem, Hotel Spółki Śremski Sport, ul. Poznańska 15 (2)

Kwatery zorganizowane:

Dolsk, kompleks Villa Natura (nie kategoryzowany), pokoje w dobrym standardzie, oferta czasu wolnego (2)

Melpin, Dwór Melpin” - całoroczne Gospodarstwo Agroturystyczne, Melpin 53 (2)

Restauracje z autentyczną krajową kuchnią (za pierwszy obiekt) (3)

Śrem, Restauracja Pod Balkonem, ul. Farna 1 (3)

Śrem, Restauracja Tropiczna, ul. Chłapowskiego (3)

Inne restauracje (za pierwszy obiekt) (1)

Restauracja „Balbinka” Śrem ul. Plac Powst Wlkp. 7 (1)

Restauracja „Relax” Śrem ul. Chłapowskiego 1 (0)

Restauracja „Przystań” Borgowo 1 (0)

Restauracja wietnamska „Thang Loi” Śrem ul. Moniuszki 1 (0)

Restauracja, Pizzeria „Cztery Korony” Śrem ul. Malczewskiego 1 (0)

Dodatkowe punkty za restauracje otwarte po godzinie 22 (za pierwszą) (1)

Śrem, Restauracja Tropiczna, ul. Chłapowskiego (1)

Dodatkowe punkty za restauracje otwarte po godzinie 24 (za pierwszą) (1)

Śrem, Restauracja Tropiczna, ul. Chłapowskiego (1)

Bistra, bary (za pierwszy obiekt) (2)

Śrem, „Rex-Bar” ul. Długa 13(2)

II.C. Infrastruktura komunikacyjna:

Dworzec autobusowy na miejscu (za pierwszy) (2)

Dworzec Autobusowy Śrem (2)

Całodobowa oferta taxi na miejscu (1)

Radio Taxi 24h Śrem, ul. Paderewskiego 8d/113 (1)

II.D. Promocja turystyczna:

Samodzielny udział regionu lub wchodzących w jego skład miejscowości, gmin lub obiektów w światowych prestiżowych targach turystycznych (za każde stoisko w roku do trzech) (3)

Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego: Targi Turystyczne Caravaning Motor Touristik w Stuttgarcie (3)

UGR Śremskiego: Targi Turystyczne REISEN w Hamburgu (3)

UGR Śremskiego: Targi Turystyczne „The Thames Festival” w Londynie (3)

Samodzielny udział regionu lub innych podmiotów (jak wyżej) w krajowych targach turystycznych* (za każde stoisko do trzech) (2)

UGR Śremskiego Międzynarodowe Targi Turystyczne „Na styku kultur” w Łodzi (0)

UGR Śremskiego Targi Turystyczne GLOB w Katowicach (0)

UGR Śremskiego Targi Turystyczne GTT w Gdańsku (0)

Wydawanie regularne publikacji o charakterze promocyjnym (za pierwsze dwie w ostatnim roku) (1)

„Powiat Śremski. Przewodnik turystyczny” (oprac. Z. Szmidt), Śrem 2010 (1)

„Zachowanie lokalnego dziedzictwa świątki przydrożne o kościoły” gmin Dolsk, Książ Wlkp., Brodnica, Śrem Wyd. Unia Gospodarcza Regionu Śremskiego, Śrem, 2010 (1)

Suma: 37 punktów w kategorii II

Kategoria III: Pozostała oferta czasu wolnego:

III.A. Instytucje Kultury

Kino stale (za pierwszy obiekt) (2)

Kino Słonko (2)

III.B. Atrakcje krajobrazowe:

Jezióra (zdatne do kąpieli, dostępne) ze szlakami pieszymi/rowerowymi (pierwszy akwen) (2)

Jeziro Dolskie Wielkie z plażą, Szlak rowerowy (czerwony) „Dziesięciu Jezior” na odcinku Dolsk-Podrzekta-Miranowo-Cichowo-Mościszki-Dalewo-Mórka-Lubiatówko-Dolsk (2)

Pomniki przyrody (za pierwsze dwa) (1)

Mechlin, park dworski: grupa pomników przyrody(platany zachodnie, dęby szypułkowe, jesiony i in. (1)

Śrem, promenada nadwarciańska, 12 pomników przyrody, m.in. olcha czarna „Katarzyna” (1)

Oraz szereg innych na terenie powiatu, w tym: lipy drobnolistne, klony zwyczajne, dęby szypułkowe, cisy pospolite(0).

Wieże widokowe stale dostępne (za pierwsze dwie) (1)

Wieża ciśnień w Śremie, ul. Adama Mickiewicza (aktualnie w remoncie, dostępna w sezonie 2011 (1)

III.C. Oferta sportowa, edukacyjna i rekreacyjna:

Baseny kryte ogólnodostępne (za pierwszy obiekt) (2)

Śremski Ośrodek Sportu i Rekreacji 2 baseny kryte (2)

Baseny otwarte ogólnie dostępne (za pierwszy obiekt przy braku basenu krytego) (1)

Ośrodek Szkoleniowo - Wypoczynkowy Odlewni Żeliwa „Śrem” S.A. Niewielki basen otwarty (1)

Plaże morskie ogólnodostępne, plaże jeziorne, rzeczne (za pierwszy obiekt) (2)

Dolsk, Miejsko - Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji, ul. Kościańska 8a. (2)

Śrem, plaża Jeziora Grzymisławskiego (0)

Stala oferta kursów językowych (ogólnodostępnych (za pierwszą ofertę) (2)

Centrum Językowe „IDEA” Śrem ul. Wojska Polskiego 7 (2)

Stale centra sportowe z oferta ogólnie dostępną (za pierwszy obiekt) (2)

Śremski Ośrodek Sportu i Rekreacji (2)

Miejsko - Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji Dolsk (0)

Stadiony sportowe (za pierwszy obiekt) (1)

Śremski Ośrodek Sportu i Rekreacji stadion przy ulicy Poznańskiej 15 (1)

Szkoły i szkolenia sportowe ogólnodostępne (jeździeckie, lotnicze, inne) (pierwsze dwa) (1)

Agencja Sportowo - Turystyczna Leszek Twardowski Dolsk (1)

Centrum Hipiki Antoniego Chłapowskiego w Jaszkanie, Brodnica, Jaszkanie 16 (1)

Stajnia „KONIK POLSKI” Usługi Jeździeckie Nochow, ul. Brzozowa 2 (0)

Lodowisko sezonowe* (za pierwszy obiekt) (1)

Lodowisko ul. Staszica 1 (1)

Suma: kategoria III: 20 punktów

Kategoria IV: Inne czynniki wspierające turystykę kulturową:

IV.A. Instytucje w regionie:

Obecność uniwersytetu w regionie (za pierwszy) (4)

Śrem, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, Ośrodek Zamiejscowy Collegium Heliodora Święcickiego (4)

IV.B. Oferta turystyki zdrowotnej w regionie:

Sanatoria i Ogólnodostępne ośrodki rehabilitacji (punkty za pierwsze dwa obiekty) (2)

Błociszewo, Sanatorium Rehabilitacyjne Poznańskiego Ośrodka Reumatologicznego, Pałac Kęszyckich (2)

Mechlin, Dwór „Andrzejówka” Ośrodek Turystyki, Rekreacji i Rehabilitacji, ul. Parkowa 3 (2)

IV.C. Oferta turystyki biznesowej w regionie:

Obecność krajowych central wielkich firm w regionie (za pierwsze trzy) (2)

DEFOR S.A. Śrem, ul. Rolna 5 (2)

IV.D. Oferta shoppingu w regionie:

Brak miejsca dla shoppingu turystycznego poza większymi obiektami handlu lokalnego (m.in. Śrem, ul. 1 Maja) (0)

IV.E. Zagraniczne Partnerstwa Miast i Regionów:

Istnienie zagranicznych związków partnerskich regionu lub jego miejscowości (pierwsze cztery) (1)

Śrem:

1) Bergen (Niemcy) (1)

2) Rožnov pod Radhostem (Czechy) (1)

3) Aksu (Turcja) (1)

Dolsk:

1) Noordenveld (Holandia) (1) (Holandia) (1)

Książ Wielkopolski:

1) La Guarche (Francja) (0)

Suma: 22 punkty w kategorii IV

Wyniki waloryzacji:

za kategorię I: 98

za kategorię II: 37

za kategorię III: 20

za kategorię IV: 14

Razem za wszystkie kategorie : 169

2. Ocena potencjału turystyczno-kulturowego Śremu i powiatu śremskiego

Po przeprowadzeniu waloryzacji potencjału turystyczno-kulturowego Śremu i powiatu śremskiego wynik uzyskany dla kategorii I (98 punktów) wskazuje, że mikroregion posiada mały potencjał turystyczno-kulturowy, mieszcząc się jednak w górnej granicy tego przedziału. Występujące tu typy walorów odpowiadają w szczególności zainteresowaniom turystyki tematycznej (w tym biograficznej) i kulturowo-przyrodniczej, jednak żaden z obiektów na terenie powiatu nie może być uznany za silny magnes turystyczny, a poziom organizacji turystyki kulturowej jest niski. Poza krótkim odcinkiem Drogi Św. Jakuba wszystkie szlaki turystyczno-kulturowe posiadające swoje trasy i obiekty w omawianym mikroregionie mają standard szlaków wirtualnych. Brak także oferty pakietów dla indywidualnych turystów kulturowych.

Powiat posiada stosunkowo dobrze rozwiniętą bazę dla aktywnego wypoczynku: ośrodki wypoczynkowe i rekreacyjne, zagospodarowane akweny wodne, kręgielnie, korty tenisowe. Region posiada także aktywną promocję turystyczną, organizowaną i koordynowaną przez Unię Gospodarczą Regionu Śremskiego. W szczególności bogata jest paleta publikacji promocyjnych w postaci folderów, broszur, a także w ostatnim czasie przewodniki. Znajdują się w nich aktualne opisy zabytków, zestawienia bazy noclegowej, mapki i opisy szlaków pieszych, rowerowych, rezerwatów przyrody oraz innych potencjalnych atrakcji. Na terenie Śremu w ramach działania zleconego w Klubokawiarni „Cafe tej” funkcjonuje punkt informacji turystycznej.

Ofertę gastronomiczną na omawianym obszarze należy uznać za wystarczającą, choć brak lokali proponujących potrawy tradycyjnej kuchni regionalnej. Mało zróżnicowana jest miejscowa oferta noclegowa. Zupełnie brak hoteli kategorii wyższych (4 i 5 gwiazdkowych) oraz reprezentujących najczęstszy krajowy standard hoteli 2-gwiazdkowych. Nie ma także hosteli ani działających stale schronisk turystycznych. W pewnym zakresie te mankamenty niweluje obecność pensjonatów oraz nie skategoryzowanych obiektów o charakterze hotelarskim z oferta w wysokim standardzie. Dzięki znacznemu skupieniu oferty gospodarstw agroturystycznych powiat może przyciągnąć turystów preferujących łączenie turystyki, w tym także kulturowej, z wypoczynkiem.

Słabością mikroregionu jest jego położenie komunikacyjne. Brak kolejowych połączeń bezpośrednich oraz czynnej stacji kolejowej na terenie całego powiatu może mieć negatywny wpływ na plany rozwijania turystyki indywidualnej. Przez terytorium powiatu nie przebiega także ani jedna droga ekspresowa ani krajowa, choć aż trzy (DK 5, DK 11 i DK 12) znajdują się w niewielkiej odległości od jego granic. Najbliższy port lotniczy (Poznań-Ławica) jest oddalony od Śremu o 54 km.

Postulaty: Z uwagi na ubóstwo zasobów turystyka kulturowa prawdopodobnie nie stanie się markowym produktem mikroregionu. Jednakże można rozważyć włączenie pojedynczych obiektów oraz imprez do istniejącej lub modyfikowanej regionalnej oferty szlaków, odpowiadających poszczególnym formom tego segmentu turystyki. I tak w oparciu o reaktywację muzeum w Manieczkach i interesującą ofertę zbudowaną wokół tego obiektu można przyciągnąć turystów biograficznych, wokół Żabna stworzyć pakiet świadczeń dla pątników przemierzających wielkopolską Drogę Św. Jakuba, a biorąc za podstawę artystyczno-religijne eventy Śremu (warsztaty i festiwal) skonstruować pakiety pobytowe dla interesujących się nimi gości. Rozbudowa programu edukacyjnego dla turystów przyrodniczych (ścieżki edukacyjne, miejsca obserwacyjne, rejsy z elementami dydaktycznymi) może natomiast zwiększyć ich liczbę w głównym sezonie turystycznym. Być może udostępnienie dla zwiedzających śremskiej Odlewni Żeliwa, produkującej części dla przemysłu motoryzacyjnego, energetycznego i stocznioowego uczyniłoby z tego miasta

atrakcyjny przystanek na trasach wycieczek zwiększającej swoją popularność turystyki industrialnej. Warto rozważyć także inicjatywę lub wsparcie prywatnych działań komercyjnych, zmierzających do otwarcia w jednym wymienionych punktów lub w jego pobliżu obiektu noclegowego dla zorganizowanych grup o niewielkim budżecie (np. hostelu lub schroniska turystycznego. Jego właściciele lub administratorzy we własnym interesie zadbaliby o zwiększenie ruchu turystycznego w mikroregionie, wykorzystując w promocji jego istniejący potencjał, być może także (przez przejęcie koordynacji, organizowanie pakietów, mniejszych eventów) przyczyniliby się do także podwyższenia standardu lokalnych i regionalnych szlaków kulturowych.

3. Powiat śremski jako destynacja turystyki kulturowej

Relatywnie niewielki (98 punktów w kategorii I) potencjał turystyczno-kulturowy mikroregionu jest dodatkowo rozproszony, ponieważ poszczególne grupy obiektów odpowiadają zainteresowaniu różnych form turystyki kulturowej. Nie da się natomiast wskazać jednego miejsca lub obiektu, mogącego posiadać znaczną atrakcyjność (siłę przyciągania) turystów kulturowych z którejkolwiek z grup zainteresowań. Na podstawie szczegółowej analizy, jako formy turystyki kulturowej posiadające zauważalny potencjał na terenie powiatu, należy wskazać: turystykę tematyczną, w tym biograficzną, turystykę kulturowo-przyrodniczą, turystykę eventową oraz religijną i pielgrzymkową.

Turystyka tematyczna

Znaczna jest liczba obiektów rezydencjonalnych (pałaców i dworów), w tym niektórych związanych z życiem znaczących postaci historycznych. Z obiektów ciekawszych lub posiadających tego rodzaju biograficzne konotacje należy wymienić: pałac Chłapowskich w Jaskowie z Centrum Hipiki (D. Chłapowski), pałac w Przylepkach (Stanisław Koźmian), dwór w Manieczkach (Józef Wybicki), monumentalny neogotycki pałac w Psarskich (neogotycki), pałace w Błociszewie, Brodnicy, Grzybnie, Szołdrach, Howcu, oraz zespoły dworskie w Rusocinie, Kadzewie i Mechlinie. Jednak z uwagi na ich stosunkowo młodą metrykę (aktualnie stojące obiekty to wynik w najlepszym razie XIX-wiecznej przebudowy dawniejszych zamków lub pałaców) oraz bardzo ograniczoną dostępność (w obiektach mieszczą się siedziby instytucji lub też są one prywatną własnością, nie udostępnianą dla zwiedzania) nie są one w stanie wykreować popytu turystycznego, trudności wynikłyby także przy ewentualnej próbie stworzenia atrakcyjnego szlaku tematycznego w oparciu o tę grupę obiektów.

Turystyka biograficzna

Na terenie powiatu znajduje się kilka miejsc związanych z wybitnymi postaciami, oraz ludźmi czynu którzy przyczynili się w walce o obronę polskości tej ziemi. Do znanych ludzi ziemi Śremskiej należał **Józef Rufin Wybicki** twórca hymnu narodowego, który w 1781 roku został właścicielem dóbr ziemskich w Manieczkach, gdzie przebywał przez wiele lat i gdzie jego życie dobiegło kresu. Niestety muzeum Józefa Wybickiego w Manieczkach zostało zamknięte w roku 2006. Obecnie przy dworze stoi pomnik upamiętniający to miejsce. Manieczki są tym samym ważnym punktem na wirtualnym szlaku biograficznym gen. Józefa Wybickiego, łączącym miejsca związane z jego biografią: na terenie powiatu śremskiego także miejsce jego pierwotnego pochówku w Brodnicy.

Liczne miejsca powiatu wiążą się z biografią **księdza Piotra Wawrzyniaka**, najwybitniejszego wielkopolskiego działacza społecznego, gospodarczego, oświatowego i politycznego okresu wali z germanizacją. Urodzony w podśremskiej Wyrzece (gdzie do dziś stoi jego rodzinny dom), był on m.in. wicedyrektorem banku ludowego w Śremie,

założycielem tutejszej biblioteki. Wirtualny wielkopolski szlak ks. Piotra Wawrzyniaka upamiętniający miejsca związane z jego osobą biegnie m.in. przez Śrem, Wyrzekę i Dalewo.

Turystyka kulturowo-przyrodnicza.

Pokaźną grupę walorów znajdują w mikroregionie śremskim zwolennicy turystyki kulturowo-przyrodniczej. Leżący w części na terytorium powiatu Park Krajobrazowy Dezyderego Chłapowskiego wyróżnia się różnorodnością gatunków fauny i flory. O jego unikatowości w skali kraju stanowi fakt, że tutejszy krajobraz rolniczy wraz z drzewostanem śródpolnym jest wynikiem przekształceń środowiska zrealizowanych niemal 200 lat temu pod kierownictwem polskiego pioniera inżynierii krajobrazu, a jednocześnie inicjatora aktywności społecznej, politycznej i kulturalnej, określonej później mianem pracy organicznej: generała Dezyderego Chłapowskiego, miejscowego ziemianina.

Także śremski odcinek rzeki Warty jest częścią turystycznego szlaku wodnego: Wielkiej Pętli Wielkopolski, dzięki temu przemieszczą się tędy wielu kajakarzy, na których czekają przystanie wodne. Jedną z nich jest przystań kajakowa w Śremie, inna znajduje się w Kotowie, na terenie zespołu przyrodniczego „Łęgi Mechlińskie”. Taka lokalizacja przystani sprzyja rozwinięciu oferty zwiedzania oraz przyrodniczych ścieżek dydaktycznych, przeznaczonych dla aktywnych turystów. Istniejąca oferta rejsów statkiem wycieczkowym po malowniczych zakolach Warty („Bajka”) także mogłaby zostać uzupełniona o programy zawierające aspekty edukacyjne i połączone ze spacerami przyrodniczymi w wyznaczonych i specjalnie oznaczonych oraz opisanych miejscach, w szczególności na terenie Rogalińskiego Parku Krajobrazowego (okolice Góry i Zbrudzewa) – jak dotychczas takich możliwości nie wykorzystano..

Rezerваты przyrody „Czmoń” i „Miranowo” chronią żyzny las liściasty, oraz różnego rodzaju gatunki roślin. Na terenie powiatu znajdują się ponadto liczne parki podworskie ze starym i zróżnicowanym drzewostanem takim jak dęby szypułkowe, lipy drobnolistne, kasztanowce zwyczajne i platany uznane za pomniki przyrody. Najwięcej drzew będących pomnikami przyrody znajduje się w parku w Mechlinie (wśród nich dęby o obwodach 750, 620, 540 i 430 cm). Wśród licznych w powiecie pomników przyrody są także głązy narzutowe, przyciągnięte tu przez lodowiec. Największe z nich, znajdujące się między Brzeźnicą i Lipówką mają obwody 1490, 1330 oraz 1080 cm. Tej formie turystyki sprzyja fakt, że w Śremie od lat zwraca się uwagę na ochronę środowiska: m.in. w 1995 roku gmina Śrem została uznana za najbardziej ekologiczną w Polsce. Daje to podstawy do prognozowania, że mikroregion na długo zachowa swój malowniczy krajobraz, oraz różnorodną faunę i florę.

Turystyka eventowa.

Śrem posiada relatywnie bogaty program eventów kulturowych, jednak ich zasięg (i tym samym siłę przyciągania turystów) należy określić jako regionalny lub nawet lokalny. Wśród nich największą popularność poza granicami regionu posiada Ogólnopolski Przegląd Piosenki Religijnej „ŚREMSONG”, odbywający się regularnie w maju. W jego ramach obok tytułowych religijnych wykonywane są także utwory z dziedziny bluesa i reggae. O randze tego eventu świadczy duża liczba jego uczestników – w ostatnich latach ponad 2 tysiące.

Dni Śremu to typowy lokalny festyn (święto miasta), ponieważ jednak są one często uświetniane przez występy znanych w skali artystów, ściągają do Śremu gości z dalej położonych miejscowości wielkopolskich. Natomiast Festiwal Kina Alternatywnego jest formą promocji twórczości filmowej młodych autorów, której obok projekcji towarzyszą okolicznościowe koncerty. Imprezą historyczną są kwietniowe obchody Wiosny Ludów w Książu Wielkopolskim, których głównym celem jest upamiętnienie bitwy i mieszkańców tej ziemi, poległych w walkach podczas obrony Książa przez Prusakami w roku 1848. Śladem wydarzeń tamtego okresu w Książu organizuje się również rajdy rowerowe. Natomiast w

Brodnicy 3 maja przez Wielkopolski Oddział Stowarzyszenia Miłośników Mazurka Dąbrowskiego organizowana jest impreza o charakterze patriotycznym. Jak dotychczas posiada ona jednak zasięg lokalny. Jej rozwinięcie i uczynienie z niej dorocznej kulminacji funkcjonowania szlaku Józefa Wybickiego mogłoby wpłynąć na ożywienie turystyki biograficznej i historycznej w powiecie. Inną ciekawą imprezą o podobnej randze jest Art. Śrem Festiwal „Jesienna Impresja”.

Cyklicznie organizowane imprezy w klubie rozrywki „Ekwador”, uchodzącym za kultowy dla określonego środowiska w Manieczkach, przyciągają aktualnie głównie stałych bywalców, pochodzących przede wszystkim z terenu pobliskich powiatów Wielkopolski. W zależności od jego dalszych losów i przyjętej koncepcji rozwoju nie można jednak wykluczyć, że określone poszczególne imprezy będą przyciągały także uczestników z innych stron regionu i kraju, stając się tym samym ważnym punktem popularnej turystyki eventowej. Aktualnie poza czasem imprez klub nie jest miejscem atrakcyjnym dla zwiedzania, jednak urządzenie tutaj wystawy, ukazującej niedługie, ale obfitujące w liczne eksperymenty muzyczne dzieje klubu oraz prezentujące postaci artystów i DJ-ów, którzy przewinęli się przez tę scenę, z pewnością przyczyniłoby się do wzrostu jej popularności wśród odwiedzających mikroregion turystów.

Turystyka religijna.

Powiat śremski jest stosunkowo bogaty w niewielkie, zabytkowe obiekty sakralne, które mogą w bardzo ograniczonym stopniu stanowić punkty oparcia dla turystyki religijnej. Natomiast ożywienie ruchu pątniczego i turystycznego na wielkopolskiej Drodze Świętego Jakuba (szczególnie w Żabnie z jego drewnianym kościołem Św. Jakuba) mogłoby przyczynić się do wzrostu znaczenia tej formy turystyki kulturowej.